DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
av den 25 november 1986*

I de förenade målen 201–202/85

har Conseil d'État i Luxemburg till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i de mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

1) **Marthe Klensch, gift Kipgen,** som bedriver näringsverksamhet under firmanamnet Laiterie Ekabe, Eschweiler,

2) **Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Procola,** Stolzembourg,

3) **Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Corelux,** Berdorf,

och

Statssekreteraren för jordbruk och vinodling, Association agricole Luxlait, Luxemburg, intervenient (Mål 201/85)

och mellan

Société civile Exploitation agricole de Niederterhaff, Bertrange,

och

Statssekreteraren för jordbruk och vinodling, Laiterie Ekabe, Eschweiler, intervenient (Mål 202/85).

* Rättegångsspråk: franska.

Begäran avser tolkningen av artikel 40.3 i EEG-fördraget och olika bestämmelser i rådets förordning nr 857/84 av den 31 mars 1984 om allmänna tillämpningsföreskrifter för den avgift som avses i artikel 5c i förordning (EEG) nr 804/68 inom sektorn för mjölk och mjölkprodukter (EGT nr L 90, s. 13), ändrad genom rådets förordning nr 590/85 av den 26 februari 1985 (EGT nr L 68, s. 1)(fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version av dessa båda förordningar att tillgå) och genom rådets förordning nr 1305/85 av den 23 maj 1985 (EGT nr L 137, s. 12, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå).

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden Y. Galmot och domarna G. Bosco, U. Everling, R. Joliet och J. C. Moitinho de Almeida,

generaladvokat: Sir Gordon Slynn,
justitiesekreterare: H. A. Rühl, avdelningsdirektör,

som hört yttrandena från

— Marthe Klensch, företrädd av advokaten Yves Prussen, Luxemburg,

— Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Procola och Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Corelux, båda företrädda av advokaten Fernand Entringer, Luxemburg,

— Société civile Exploitation agricole de Niederterhaff, företrädd av advokaten Yves Prussen, Luxemburg,

— Luxemburgs regering, företrädd av Ferdinand Hofstätter, biträdande rådgivare vid ministeriet för jordbruk och vinodling,

— Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av Denise Sorasio, rättstjänsten,

som beaktat förhandlingsrapporten och vad som förekommit vid den muntliga förhandlingen den 27 maj 1986, och

som hört generaladvokatens förslag till avgörande framlagt vid sammanträde den 8 juli 1986,

meddelar följande

dom

1 Genom domar av den 21 juni 1985, som inkom till domstolen den 1 juli 1985, har Conseil d'État i Luxemburg i enlighet med artikel 177 i EEG-fördraget ställt fem i båda målen likalydande frågor om tolkningen av artikel 40.3 i fördraget och av olika bestämmelser i rådets förordning nr 857/84 av den 31 mars 1984 om allmänna tillämpningsföreskrifter för den avgift som avses i artikel 5c i förordning nr 804/68 inom sektorn för mjölk och mjölkprodukter (EGT nr L 90, s. 13).

2 Dessa frågor har uppkommit inom ramen för två mål som anhängiggjorts av tre mejerier – Laiterie Ekabe, Eschweiler, ägt av Marthe Klensch, gift Kipgen, Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Procola, Stolzembourg, och Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Corelux, Berdorf, (mål 201/85) samt av en mjölkproducent, Société civile Exploitation agricole de Niederterhaff, Bertrange, (mål 202/85) mot statssekreteraren för jordbruk och vinodling i Luxemburg.

3 Talan syftar till upphävandet av flera förordningar genom vilka statssekreteraren fastställt referenskvantiteterna vid tillämpningen av gemenskapsbestämmelserna om tilläggsavgift på mjölk. Sökandena i målen vid den nationella domstolen har som grund för sina yrkanden bl. a. angivit överträdelse av förbudet mot diskriminering mellan producenter och uppköpare enligt artikel 40.3 i fördraget och av ett antal bestämmelser i gemenskapslagstiftningen om tilläggsavgift på mjölk.

4 Vad gäller de berörda gemenskapsbestämmelserna, Luxemburgs lagstiftning om genomförandet av dessa bestämmelser och de yttranden som inkommit från sökandena i målen vid den nationella domstolen, Luxemburgs regering och kommissionen hänvisas till förhandlingsrapporten. Handlingarna i målet i dessa delar återges i det följande endast i den mån domstolens argumentation kräver det.

5 För att kunna bedöma om den nationella lagstiftningen är förenlig med gemenskapsrätten har Conseil d'État i Luxemburg förklarat målet vilande och hänskjutit följande frågor till domstolen:

"1. Hindrar artikel 40.3 i Romfördraget, enligt vilken den gemensamma organisationen av jordbruksmarknaderna skall utesluta varje form av diskriminering mellan producenter inom gemenskapen, att en medlemsstat vid tillämpningen av artikel 2 i rådets förordning (EEG) nr 857/84 väljer det år som anges i artikel 2.1 i förstnämnda förordning som referensår för fastställande av den referenskvantitet som avses i artikel 5c.1 i förordning (EEG) nr 804/68, om detta val gynnar en uppköpare och därmed de mjölkproducenter som är leverantörer till denne uppköpare på bekostnad av andra uppköpare och deras leverantörer?

2. Är det om en medlemsstat har valt år 1981 som referensår tillåtet enligt artikel 2.1 och 2.2 i rådets förordning (EEG) nr 857/84 att räkna upp den referenskvantitet som avses i artikel 2.1 med en procentsats som är anpassad efter storleken på leveranserna från vissa kategorier avgiftspliktiga personer, trots att denna möjlighet enligt artikel 2.2 uttryckligen skall finnas endast för medlemsstater som valt kalenderåret 1982 eller 1983 som referensår?

3. Får en medlemsstat som valt metod B enligt den allmänna systematiken i förordning nr 857/84, särskilt artiklarna 2.2, 4.2 och 8.1, lägga den individuella referenskvantiteten för en producent, som på grund av att han upphört med sin rörelse avbrutit sina leveranser, till reserven för den uppköpare till vilken denna producent levererat mjölk, i stället för att överföra denna kvantitet till den nationella reserven?

4. Får en medlemsstat enligt förordning (EEG) nr 857/84, särskilt artikel 4.2, till den senaste uppköparens reserv lägga den individuella referenskvantiteten för en leverantör som upphört med sin verksamhet, även om denna kvantitet utökats med tilläggskvantiteter från den nationella reserven?

5. Om fråga 4 besvaras jakande, får då referenskvantiteten enligt förordning (EEG) nr 857/84 läggas till reserven för den uppköpare, till vilken den tidigare leverantören senast levererade mjölk under en sammanhängande period på minst två år?"

Den första frågan

6 Den nationella domstolens första fråga går i huvudsak ut på om förbudet mot diskriminering i artikel 40.3 i fördraget hindrar att en medlemsstat väljer år 1981 som referensår i enlighet med artikel 2 i rådets förordning nr 857/84 av den 31 mars 1984, om tillämpningen av detta alternativ inom dess territorium leder till diskriminering mellan producenter i gemenskapen.

7 Sökandena i målen vid den nationella domstolen har i detta hänseende hävdat, att valet av år 1981 som referensår, till följd av utvecklingen på marknaden för mjölkprodukter i Luxemburg sedan 1981 har lett till att den störste uppköparen, dvs. Association Agricole Luxlait, gynnats på bekostnad av andra uppköpare. Luxemburgs regering har för sin del gjort gällande att den, när den valde år 1981 som referensår, tog hänsyn till det faktum att mejerierna i Luxemburg är strukturerade på olika sätt vad gäller medlemmarnas mjölkproduktion. Enligt dess uppfattning leder båda formlerna för kvottilldelning oundvikligen till att bördorna, beroende på de berörda företagens utvecklingsstadium, fördelas ojämnt mellan de olika näringsidkarna. Kommissionen har framhållit att medlemsstaternas möjlighet att välja mellan olika referensår tillät dem att välja det lämpligaste året med tanke på deras produktions- och uppsamlingsstrukturer.

8 Enligt artikel 40.3 i fördraget skall den gemensamma organisationen av jordbruksmarknaderna inom ramen för jordbrukspolitiken "utesluta varje form av diskriminering mellan producenter eller konsumenter inom gemenskapen". Denna bestämmelse omfattar alla åtgärder i samband med den gemensamma organisationen av jordbruksmarknaderna, oberoende av vilken myndighet som beslutar om dem. Den är följaktligen också bindande för medlemsstaterna när de genomför den gemensamma organisationen av marknaderna.

9 Detta gäller så mycket mer som förbudet mot diskriminering i artikel 40.3 i fördraget enligt domstolens fasta rättspraxis (domar av den 19 oktober 1977 i de förenade målen 117/76 och 16/77, Ruckdeschel, Rec. 1977, s. 1753 och i de förenade målen 124/76 och 20/77, Moulins Pont-à-Mousson, Rec. 1977, s. 1795) endast är ett specifikt uttryck för den allmänna princip om likabehandling som är en av de grundläggande principerna i gemenskapsrätten. Enligt denna princip får jämförbara situationer inte behandlas på olika sätt, om detta inte är objektivt motiverat.

10 Medlemsstaterna skall därför, när de enligt gemenskapsbestämmelserna har möjlighet att välja mellan olika genomförandemetoder, följa den princip som anges i artikel 40.3. Denna princip gäller bl.a. om medlemsstaterna har flera alternativ, som i föreliggande fall där de som referensår kan välja år 1981 eller på vissa villkor år 1982 eller 1983.

11 Härav följer att en medlemsstat i ett sådant fall inte får välja ett alternativ vars genomförande på dess territorium direkt eller indirekt skulle leda till diskriminering mellan berörda producenter enligt artikel 40.3 i fördraget, på grund av de särskilda förhållandena på medlemsstatens marknad, i synnerhet vad gäller strukturen hos jordbruksproduktionen på dess territorium.

12 Av dessa skäl blir svaret på den nationella domstolens första fråga följande. Förbudet mot diskriminering i artikel 40.3 i EEG-fördraget hindrar att en medlemsstat väljer år 1981 som referensår i enlighet artikel 2 i rådets förordning nr 857/84 av den 31 mars 1984, om tillämpningen av detta alternativ på dess territorium på grund av de särskilda förhållandena på dess marknad leder till diskriminering mellan producenter inom gemenskapen.

Den andra frågan

13 Den nationella domstolens andra fråga går i huvudsak ut på om artikel 2 i rådets förordning nr 857/84 av den 31 mars 1984 tillåter att en medlemsstat som har valt år 1981 som referensår i den bestämmelsens mening fastställer uppköparnas referenskvantitet genom att räkna upp den kvantitet mjölk som dessa köpt upp under året med en procentsats som är anpassad efter storleken på leveranserna från vissa kategorier avgiftspliktiga personer.

14 Det framgår i detta hänseende av själva lydelsen av artikel 2 i förordning nr 857/84 att den möjlighet att anpassa referenskvantiteterna efter vissa kategorier avgiftspliktiga personer som införts för att ta hänsyn till de strukturella förändringar som ägt rum efter år 1981, endast står öppen för de medlemsstater som fastställt år 1982 eller 1983 som referensår.

15 Denna tolkning, som bygger på ordalydelsen i bestämmelsen i fråga, överensstämmer för övrigt med det gällande systemets struktur. Som kommissionen med rätta har påpekat har medlemsstaterna enligt artikel 2 i förordning 857/84 möjlighet att välja mellan två metoder för fastställande av referenskvantiteter. De kan antingen utgå från år 1981 – varvid de, utom i vissa

särskilda fall som samtliga är uppräknade i förordningarna, måste bortse från den senare utvecklingen – eller från ett referensår som ligger närmare tidpunkten för systemets ikraftträdande, varvid de måste ta hänsyn till hur produktionen och uppsamlingen utvecklats fram till den tidpunkten. Eftersom detta är två klart skilda metoder, kan inte inslag i den ena metoden kombineras med inslag i den andra.

16 Svaret på den andra frågan blir därför följande. Artikel 2 i rådets förordning nr 857/84 av den 31 mars 1984 hindrar, utom i uttryckligen föreskrivna fall, att en medlemsstat som har valt år 1981 som referensår i enlighet med den bestämmelsen fastställer uppköparnas referenskvantitet genom att räkna upp den av dem under 1981 uppköpta mjölkkvantiteten med en procentsats som är anpassad efter storleken på leveranserna från vissa kategorier avgiftspliktiga personer.

Den tredje och den fjärde frågan

17 Den nationella domstolens tredje och fjärde fråga går i huvudsak ut på om rådets förordning nr 857/84 av den 31 mars 1984 tillåter att en medlemsstat som har valt metod B lägger den individuella referenskvantiteten för en producent som upphört med sin verksamhet till referenskvantiteten för den uppköpare till vilken producenten levererade mjölk vid den tidpunkt då han upphörde med verksamheten, i stället för att överföra denna kvantitet till den nationella reserven, även om denna producents individuella referenskvantitet utökats med tilläggskvantiteter från den nationella reserven.

18 Sökandena i målen vid den nationella domstolen har hävdat att en nationell lagstiftning av det slag som gäller i Luxemburg, enligt vilken de individuella referenskvantiteterna för företag som upphört med produktionen tillfaller deras mejerier, är ägnad att orättmätigt gynna dessa mejeriers leverantörer på bekostnad av leverantörer knutna till andra mejerier. Luxemburgs regering och kommissionen har för sin del gjort gällande att uppköparnas referenskvantiteter enligt gemenskapsbestämmelserna måste fastställas i förhållande till de faktiska kvantiteter som uppsamlats under referensåret, utom i de fall då det särskilt föreskrivs att senare händelser får beaktas.

19 Det bör i detta sammanhang erinras om att enligt de tillsammantagna bestämmelserna i artikel 7.2 i förordning nr 857/84 och artikel 6.1 d i kommissionens förordning (EEG) nr 1371/84 av den 16 maj 1984 om tillämpnings-

föreskrifter för den tilläggsavgift som avses i artikel 5c i förordning (EEG) nr 804/68 (EGT nr L 132, s. 11, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå), så skall uppköparens referenskvantitet enligt metod B justeras bl. a. för att ta hänsyn till om producenten byter från en uppköpare till en annan, förutsatt att medlemsstaten kan se till att en del av kvantiteten i fråga överförs till den reserv som avses i artikel 5 i förordning nr 857/84 (den nationella reserven). Enligt artikel 4.1 a och 4.2 i förordning nr 857/84 skall vidare, om medlemsstaterna beviljar ersättning till producenter som åtar sig att definitivt lägga ner mjölkproduktionen, de referenskvantiteter som frigörs överföras till den nationella reserven.

20 Däremot finns det inga bestämmelser i gemenskapslagstiftningen om en justering av referenskvantiteterna i de fall då en producent självmant lägger ner produktionen. Det måste därför prövas om en sådan situation, trots att det saknas uttryckliga bestämmelser, skall likställas med de fall som nämns i de ovan angivna bestämmelserna.

21 Det bör i detta sammanhang påpekas att domstolen i sin dom av den 13 december 1983 i målet 218/82, kommissionen mot rådet (Rec. 1983, s. 4063) slog fast att när en bestämmelse i gemenskapens sekundärrätt kräver tolkning så skall den i möjligaste mån tolkas så att den är förenlig med fördraget, vilket i föreliggande fall innebär att särskilt kravet på icke-diskriminering mellan gemenskapens producenter i enlighet med artikel 40.3 i EEG-fördraget skall iakttas.

22 Att tolka förordningen så, att den individuella referenskvantiteten för en producent som självmant upphört med sin verksamhet skall tillfalla uppköparen, skulle innebära en diskriminering mellan producenterna. Uppköparen skulle kunna på nytt tilldela sina producenter denna kvantitet och på så sätt gynna dessa orättmätigt i förhållande till de producenter som levererar till andra uppköpare. Dessutom skulle denna tolkning leda till att en producent som avbrutit produktionen men vill återuppta den binds till sin tidigare uppköpare utan att ha möjlighet att välja en annan uppköpare. Denna effekt kan dock undvikas genom att de ovan nämnda bestämmelserna i förordning nr 857/84 tolkas så, att systemet för justering av referenskvantiteterna också skall tillämpas om en producent har avbrutit produktionen självmant. Under förhandlingen vid domstolen har för övrigt inte framkommit något som motiverar att fallet med en producent som upphört med sin verksamhet efter att ha beviljats ersättning skall behandlas annorlunda än ett fall där en producent självmant upphört med sin verksamhet.

23 Detta gäller framför allt när producenten från början beviljats en tilläggskvantitet från den nationella reserven i enlighet med artiklarna 3 eller 4 i förordning nr 857/84, t. ex. i samband med genomförandet av ett utvecklingsprogram.

24 Svaret på den tredje och den fjärde frågan blir därför följande. Rådets förordning nr 857/84 av den 31 mars 1984 hindrar att en medlemsstat som valt metod B lägger den individuella referenskvantiteten för en producent som upphört med sin verksamhet till referenskvantiteten för den uppköpare till vilken producenten i fråga levererade mjölk vid den tidpunkt då han upphörde med sin verksamhet, i stället för att överföra den till den nationella reserven.

Den femte frågan

25 Den femte frågan behöver inte besvaras, eftersom den endast ställts för det fall den fjärde frågan besvaras jakande.

Rättegångskostnader

26 De kostnader som har förorsakats Luxemburgs regering och kommissionen, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i målen vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

– angående de frågor som genom beslut av den 21 juni 1985 förts vidare av Conseil d'État i Luxemburg – följande dom:

1) Förbudet mot diskriminering i artikel 40.3 i EEG-fördraget hindrar att en medlemsstat väljer år 1981 som referensår i enlighet artikel 2 i rådets

förordning nr 857/84 av den 31 mars 1984, om detta alternativ på grund av de särskilda förhållandena på marknaden inom dess territorium leder till diskriminering mellan producenterna inom gemenskapen.

2) Artikel 2 i rådets förordning nr 857/84 av den 31 mars 1984 hindrar, utom i de fall som uttryckligen anges i bestämmelserna, att en medlemsstat som har valt år 1981 som referensår i enlighet med den bestämmelsen fastställer uppköparnas referenskvantitet genom att räkna upp den av dem under det året uppköpta mjölkkvantiteten med en procentsats som är anpassad efter storleken på leveranserna från vissa kategorier avgiftspliktiga personer.

3) Rådets förordning nr 857/84 av den 31 mars 1984 hindrar att en medlemsstat som valt metod B lägger den individuella referenskvantiteten för en producent, som upphört med sin verksamhet till referenskvantiteten för den uppköpare, till vilken producenten i fråga levererade mjölk vid den tidpunkt då han upphörde med verksamheten, i stället för att överföra den till den nationella reserven.

Galmot Bosco

Everling Joliet Moitinho de Almeida

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 25 november 1986.

P. Heim
Justitiesekreterare

Y. Galmot
Ordförande på femte avdelningen